

De Huiszwaluw (*Delichon urbica*) in de Kempen in 2004

Wim Deeben

In 2004 is er in heel de Kempen weer naar nesten van de Huiszwaluw gekeken.

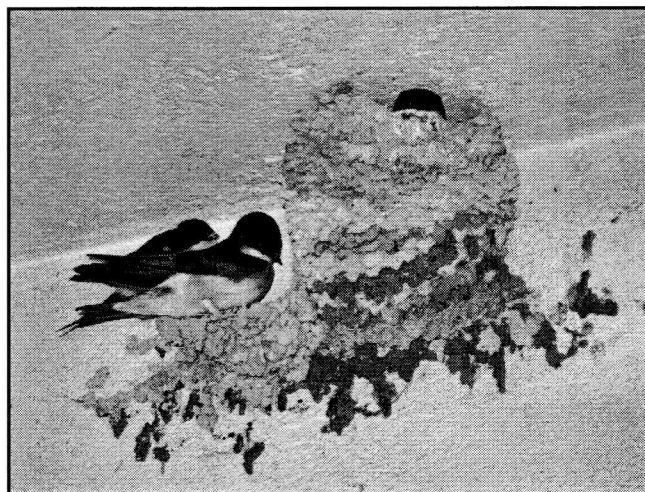
Inleiding

Ten opzichte van 2003 zijn er enkele veranderingen: Duizel, Hapert, Knegsel, Lage Mierde, en Oerle zijn weer geteld, in Wintelre is op meerdere plaatsen geteld.

In het buitengebied hebben er ten opzichte van 2003 ook enkele veranderingen plaats gevonden.

Overzicht 1984 tot en met 2004

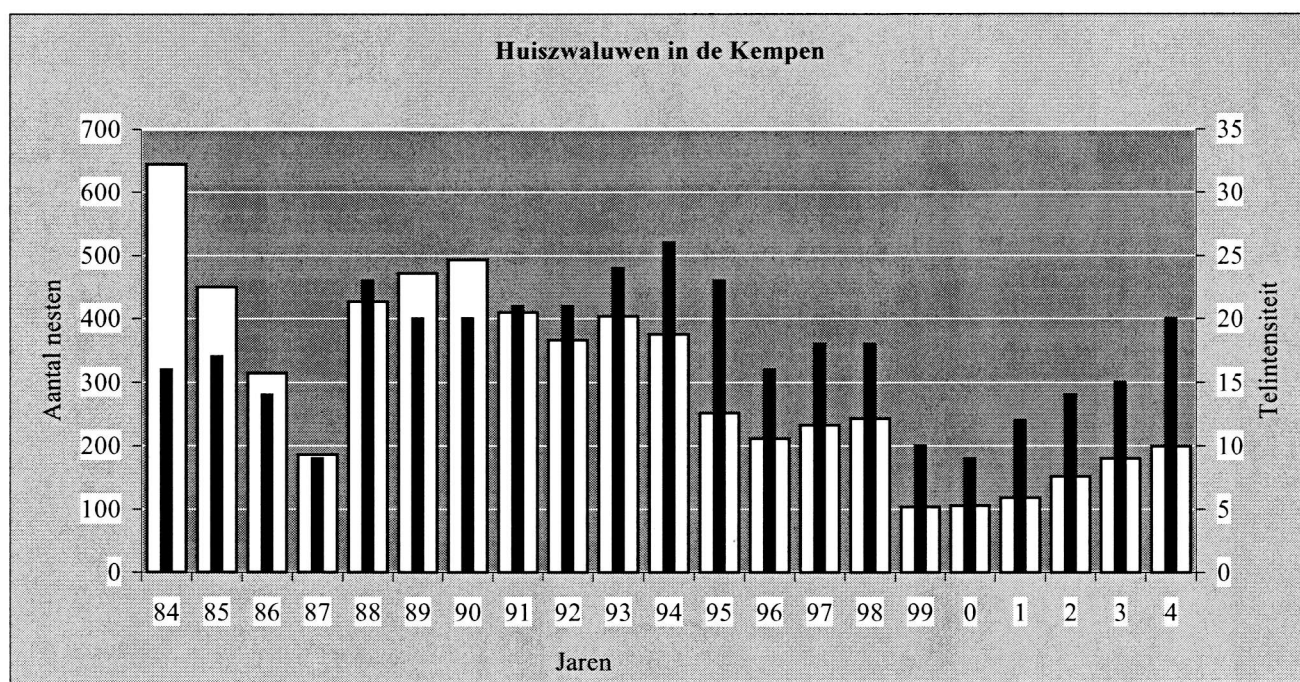
In tabel 1 is een overzicht te zien van de getelde nesten in de loop van de afgelopen eenentwintig jaar. Ook is de telintensiteit per jaar aangegeven. Deze staat voor het aantal plaatsen waar de Huiszwaluwen geteld zijn in dat jaar. In tabel 1 zijn deze resultaten overzichtelijk weergegeven: zowel van de aantallen als van de telintensiteit.

Huiszwaluwen bezig met hun nestbouw

Foto: Wim Deeben

Tabel 1. Aantal nesten van de Huiszwaluw in de Kempen (witte balk) en het aantal plaatsen waar is geteld (zwarte balk) in de periode 1984-2004.

Tabel 2. Overzicht van de getelde huiszwaluwnesten in de Kempen van 1984 – 2004.

Plaats	84	85	86	87	88	89	90	91	92	93	94	95	96	97	98	99	00	01	02	03	04
Acht	--	6	8	11	11	16	9	12	10	--	17	19	26	26	27	--	--	--	5	28	27
Bergeijk	--	8	6	--	6	7	6	3	7	8	8	7	4	4	1	--	--	--	--	--	--
Bladel	--	39	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	1	1	1
Breugel	24	20	9	9	12	13	12	5	9	3	2	2	1	1	1	1	1	1	1	1	0
Budel	--	--	--	--	31	31	22	20	14	6	5	2	16	11	7	--	--	--	--	--	--
Budel Dorplein	--	--	--	--	30	25	25	26	26	23	12	10	--	--	13	--	--	--	--	--	--
Budel Schoot	--	--	--	--	10	7	12	3	6	2	2	1	--	--	--	--	--	--	--	--	--
Casteren	27	--	--	--	6	12	--	--	--	14	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--
Duizel	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	0	--	--	--	--	--	--	--	--	0
Eindhoven	97	82	53	42	29	31	25	29	30	23	18	17	24	20	21	6	3	3	20	7	4
Geldrop	77	32	36	40	44	49	56	39	32	16	19	24	17	20	16	14	--	8	5	11	10
Hapert	33	13	14	13	21	17	17	11	10	--	12	6	--	--	--	--	--	--	--	--	0
Heeze	1	8	15	18	21	13	10	4	8	4	14	16	13	8	14	20	26	21	26	27	19
Hoogeloon	37	33	--	--	--	--	--	--	--	7	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--
Knegsel	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	4	2	--	--	--	--	--	--	--	--	2
Lage Mierde	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	1
Leende	34	23	--	5	4	3	11	6	6	8	9	6	5	6	2	0	0	0	2	1	3
Leenderstrijp	--	--	--	--	--	--	--	--	--	45	35	32	33	32	53	--	--	--	--	--	--
Luyksgestel	37	21	19	--	24	22	25	22	19	23	18	18	8	9	10	--	--	--	--	--	--
Maarheeze	--	--	--	--	2	45	51	42	36	33	31	--	--	33	--	--	--	--	--	--	--
Nuenen	73	43	38	21	19	--	--	16	12	18	18	12	--	--	--	--	--	--	--	--	--
Oerle	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	2
Reusel	68	46	--	--	44	49	49	28	27	15	16	17	11	3	3	2	2	0	1	2	1
Soerendonk	--	--	--	--	34	39	27	26	27	19	19	--	--	11	--	--	--	--	--	--	--
Steensel	21	26	26	27	32	30	30	27	19	19	6	3	9	8	5	3	1	2	2	0	0
Sterksel	--	--	--	--	--	--	--	--	--	40	48	--	--	--	19	18	21	19	22	18	23
Veldhoven (de Run)	40	21	29	--	21	34	40	33	38	18	21	25	17	25	32	28	33	16	17	19	23
Veldhoven (Boerenbond)	--	--	--	--	1	--	--	--	2	6	9	11	13	6	6	11	18	23	21	23	17
Waalre	40	--	29	--	--	--	33	30	--	25	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--
Weebosch	23	19	14	--	3	4	7	6	8	9	7	2	2	1	1	--	--	--	--	--	--
Westerhoven	12	10	18	--	22	25	26	22	20	20	17	9	12	8	12	--	--	23	25	31	30
Wintelre	--	--	--	--	0	--	--	--	--	--	8	10	--	--	--	--	--	--	--	9	32
Zandoerle	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	0	--	--	--	--	--	--	2	4	2	4
Totaal:	644	450	314	186	427	472	493	410	366	404	375	251	211	232	243	103	105	118	152	180	199
Telintensiteit:	16	17	14	9	23	20	20	21	21	24	26	23	16	18	18	10	9	12	14	15	20

Bespreking per plaats

Acht, nagenoeg stabiel gebleven.

Bladel, één broedgeval, dit gaat om een losse waarneming. De rest is niet geïnventariseerd.

Breugel, geen broedgeval.

Duizel, na negen jaren weer geteld, geen broedgeval.

Eindhoven, maar in één wijk geteld.

Geldrop, nagenoeg stabiel gebleven. Twee broedgevallen in een opgestart kunstneden project.

Hapert, na negen jaren weer geteld, flinke afname.

Heeze, flinke afname.

Knegsel, na negen jaren weer geteld, stabiel gebleven.

Lage Mierde, nieuwe locatie waar geteld is.

Leende, van één broedgeval naar drie.

Oerle, nieuwe locatie waar geteld is.

Reusel, teruggang met één broedgeval.

Steensel, geen broedgeval.

Sterksel, lichte toename.

Veldhoven (de Run), lichte toename.

Veldhoven (Boerenbond) lichte afname.

Westerhoven, nagenoeg stabiel gebleven.

Wintelre, t.o.v. 1995 flinke toename.

Zandoerle, flinke toename.

Nestkastenproject te Geldrop

Foto: Piet van Happen

Nestplaatsen in het buitengebied

Tabel 3 geeft het verloop van het aantal nesten van Huiszwaluwen op enkele getelde plaatsen in het buitengebied.

Tabel 3. Aantal Huiszwaluwen op enkele plaatsen in het buitengebied.

Plaats	84	85	86	87	88	89	90	91	92	93	94	95	96	97	98	99	0	1	2	3	4
Fabrieken KZM Budelco, Dorplein	--	--	--	--	19	26	28	19	25	28	19	12	19	19	20	--	--	--	--	--	--
Achelse Kluis	58	39	53	63	75	83	81	56	46	56	43	--	17	--	--	--	--	--	--	--	10
Aanschotse Beemden, Eindhoven	--	--	--	--	--	--	--	--	--	2	4	3	--	5	22	--	--	--	--	--	--
Riethoven, Veldhovensedijk	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	8	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--
Leenderstrijp, boerderij Paaldijk	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	28	29	11	10	5	--	--	31	27	28	29
De Ruijter van Steveninck kazerne	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	7	--	6	--	--	--	--	--	18
Leende, Valkenswaardseweg	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	8	5	5	37	51	35	60
Leende, Strijperdijk	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	1	0	0	0
Leende, Strijpsestraat	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	10	10	10	16
Leende, Ulkendonken	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	4	5
Leende, Maarhezerweg	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	5	6
Sterksel, Turfweg	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	17	21	27	19	13	16
Sterksel, Ronde Bleek	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	8	13	4	0	0	0	0
Totaal	58	39	53	63	94	109	109	75	71	86	102	44	54	34	69	35	30	106	107	95	160

Bespreking per plaats

De Achelse Kluis, is na acht jaren weer geteld, een flinke afname.

Leenderstrijp, boerderij Paaldijk, nagenoeg gelijk gebleven.

De Ruijter van Steveninck kazerne, is na zes jaren weer geteld, met een flinke toename.

Leende, Valkenswaardseweg, flinke toename.

Leende, Strijperdijk, geen broedgeval.

Leende, Ulkendonken, nagenoeg gelijk gebleven.

Leende, Maarhezerweg, nagenoeg gelijk gebleven.

Sterksel, Turfweg, lichte toename.

Sterksel, Ronde bleek, geen broedgeval.

Discussie

Het gaat al jaren slecht met de Huiszwaluw. In de tabellen is dat duidelijk te zien. Het jaar 2004 lijkt geen jaar van verdere achteruitgang.

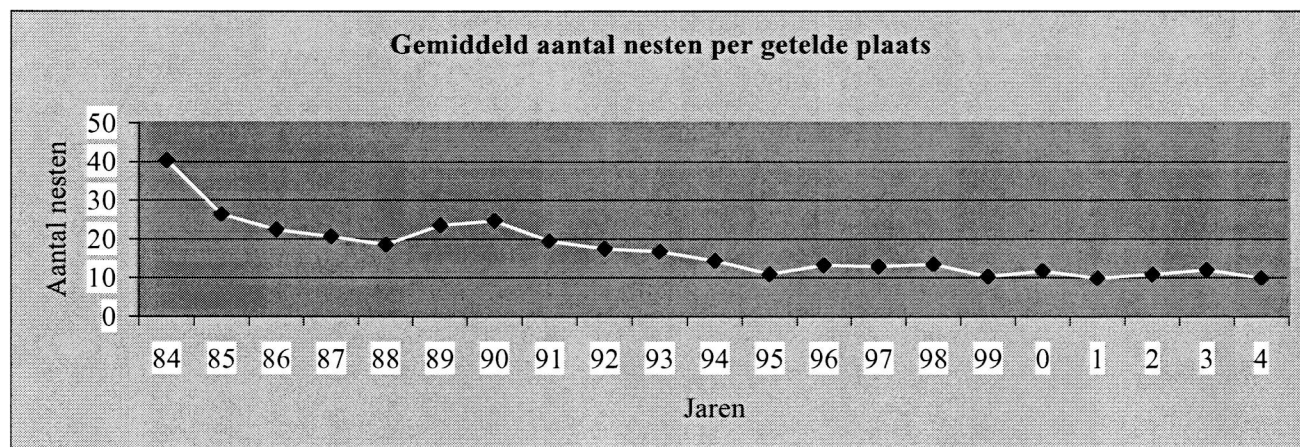
Op langere termijn is de achteruitgang echter onmiskenbaar. In figuur 1 wordt dat nog eens geïllustreerd aan de hand van het aantal nesten per getelde plaats.

Het aantal is min of meer onafhankelijk van de telintensiteit. In de onderzoeksperiode van eenentwintig jaar is het aantal nesten per plaats flink achteruit gegaan, van ruim boven de twintig nesten per plaats in het begin, naar onder de **tien nesten** tegenwoordig.

Veenhuizen, W. 1998. De Huiszwaluw (*Delichon urbica*) in de Kempen in 1997. *Blauwe Klauwier* 24(2): 27-29.

Figuur 1. Gemiddeld aantal nesten van de Huiszwaluw per getelde plaats in de Kempen in de periode 1984-2004.

Aandachtgebieden

In de loop der jaren is de populatie ver achteruit gegaan. Voor het jaar 2005 wordt wederom aan de tellers (dames zijn zéér welkom!) de vraag voorgelegd: kijk naar specifieke aandachtsgebieden die van belang zijn voor de Huiszwaluw.

- 1 bouwmaterialen in de omtrek aanwezig.
- 2 afsteken van nesten.
- 3 overstekken in donkere kleuren geschilderd.
- 4 wat is er in de omgeving veranderd.

Dankwoord

Het team huiszwaluwtellers bestond dit jaar uit de volgende personen: Guus Nas, Piet Wuijts, Pieter Wouters, Jan Wouters, Wil de Veer, Piet van Happen, Fred de Blom, Roel Winters, Geert Engels, Mark Sloendrecht en Wim Deebe.

Literatuur

Veenhuizen, W. 1997. De Huiszwaluw (*Delichon urbica*) in de Kempen in 1996. *Blauwe Klauwier* 23(4): 114-116.

Veenhuizen, W. 1999. De Huiszwaluw (*Delichon urbica*) in de Kempen in 1998. *Blauwe Klauwier* 25(1): 5-7.

Deeben, W. 2002. De Huiszwaluw (*Delichon urbica*) in de Kempen in 2001. *Blauwe Klauwier* 28(1): 1-3.

Deeben, W. 2003. De Huiszwaluw (*Delichon urbica*) in de Kempen in 2002. *Blauwe Klauwier* 29(2): 13-16.

Deeben, W. 2004. De Huiszwaluw (*Delichon urbica*) in de Kempen in 2003. *Blauwe Klauwier* 30(1): 1-4.

